

بی گذار

■ کارگردان:
علیرضا دهقان
■ ۳۰ دقیقه
■ محصول ایران ۱۳۹۷

در طول سالیان گذشته سدسازی‌های فراوان، حفر چاه‌های غیرمجاز، انتقال آب یک استان به استان‌های همجوار، سیاست‌های اقتصادی نادرست در انتخاب محل کارخانه‌ها و میوه‌هایی که برای تولید محصول به آب فراوانی نیاز دارند منجر به کاهش منابع آب شده‌اند. فیلم بی گذار به کارگردانی علیرضا دهقان در سال ۱۳۹۷ ساخته شده است.

میلیاردرهای حوزه تکنولوژی: مارک زاکربرگ

■ کارگردان:
روکسن اشلامبرگر
■ ۴۳ دقیقه
■ محصول انگلیس
۲۰۲۱

مارک زاکربرگ زمانی که فیس بوک را ساخت تنها ۱۹ سال داشت. فیس بوک در کنار آمازون، گوگل، اپل و مایکروسافت، به عنوان یکی از پنج کمپانی بزرگ در امریکا در صنعت تکنولوژی شناخته می‌شود. در سال ۲۰۲۱، نت ورث او معادل ۹۶ میلیارد دلار برآورد می‌شود. در این مستند نگاهی به اینکه مارک زاکربرگ چگونه با ساخت فیس بوک زندگی میلیاردها نفر و شیوه تعامل آنها با دنیا را تغییر داد، بیندازید.

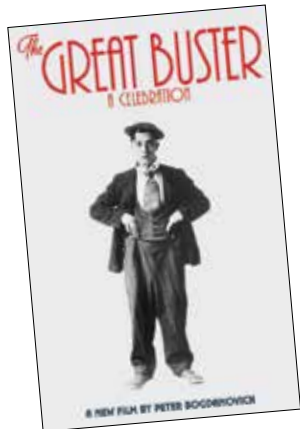
چارلی چاپلین واقعی

■ کارگردان:
پیتر میدلتون
جیمز اسپینی
■ یک ساعت و ۵۲ دقیقه
■ محصول آمریکا
۲۰۲۱

این مستند، نامزد دریافت جایزه برای بهترین فیلم مستند بین المللی از جشنواره فیلم زوریخ شده است. «چارلی چاپلین واقعی»، نگاهی به زندگی و فعالیت چارلی چاپلین می‌اندازد. پیتر میدلتون به همراه جیمز اسپینی نامزدهای دریافت سه جایزه بفتا، با استفاده از صداهای ضبط شده، بازسازی‌های سینمایی، آرشیو شخصی و سخنان چاپلین در مصاحبه‌ای که با مجله «لایف» انجام داده بود، زندگی او را از خرابه‌های لندن در دوران ویکتوریا تا صعودش به شهرت هالیوودی به تصویر می‌کشند.

«روش یونایتد» مستندی است که حتی عنوان بندی پایانی اش نیز حساب شده است و با پخش صحبت‌های برخی از بازیکنان منچستر یونایتد درباره‌ی شیوه لباس پوشیدن کانتونا و بالا بردن یقه‌هایش، مخاطبش را غافلگیر می‌کند. موضوعی که به مشخصه‌ای تبدیل شده بود و حتی دیوید بکام نیز اعتراف می‌کند که چند باری امتحانش کرده و در نهایت به این نتیجه رسیده که تقلیدی نافر جام از اریک بوده و هیچ‌وقت به آن خوبی از آب در نیامده است. مستندی که بی‌جا نیست اگر آن را «فلسفه‌ی اریک» بنامیم و می‌توان تماشاچیش را با خیال راحت به همه‌ی دوستان مستندهای ورزشی پیشنهاد کرد.

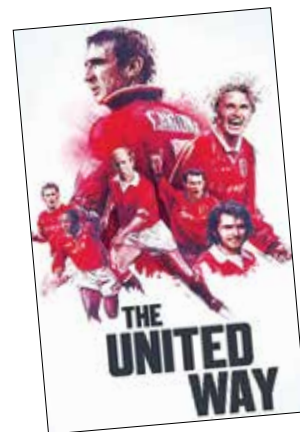

باستر بزرگ ساخته‌ی پیتر بوگدانوویچ

حسن «باستر بزرگ» در این است که محدود به نمایش فیلم‌های آرشیوی نمانده و با ضبط و پخش توصیفات و سخنانی از بزرگانی چون فرانک کاپرا، جیمز کورتیس، کونتین تارانتینو و... سعی می‌کند مخاطب را به شناخت هر چه بیشتر از باستر کیتون برساند و در این مسیر حتی به نوعی تاریخ سینمای صامت را نیز مرور می‌کند. باستر کیتون علاوه بر بازیگری و کارگردانی، هنرمند بی‌نظیر بدلکاری نیز محسوب می‌شود. چابکی باستر و کنترل بی‌نظیر وی بر بدن و اندامش باعث می‌شود آن سکانس‌های دیوانه‌وار، واقعی و بدون اغراق به نظر آیند. سکانس‌هایی که بدون استفاده از جلوه‌های ویژه آنچنانی و با استفاده از ابتدایی‌ترین ابزارهای مکانیکی ساخته می‌شد و کارکردی دوگانه داشت؛ هم مخاطبان را می‌خندانند و هم در بهت و حیرتی عظیم فرو می‌برد.

«باستر بزرگ» سرشار از صحنه‌هایی کم‌تر دیده شده از فیلم‌های کوتاه و بلندی است که به نوعی از حضور باستر کیتون بهره‌مند شده‌اند. از فیلم «روشنی‌های صحنه» با حضور خاطره‌انگیز کیتون و چارلی چاپلین در کنار یکدیگر گرفته تا بازی‌اش در فیلم بحث‌برانگیز «فیلم» (آلان اشنایدر) و البته فیلم کوتاه «کارگر راه‌آهن» که به کیتون این امکان را داد تا با الهام از فیلم‌های صامت دهه بیست خود، دوباره همان شخصیت دوست‌داشتنی دوران سپری شده را زنده کند. فیلمی که مستندهای به‌جای مانده از آن، نشانه‌هایی آشکار از نبوغ و هنر باستر کیتون به همراه دارد. کم‌دینی بزرگ که در سال ۱۹۶۰ اسکار افتخاری بیش از چهل سال فعالیت هنری را دریافت کرد تا شاید تقدیری کوچک از فعالیت‌های هنری وی به عمل آمده باشد. بازیگری که هنر صنعت سینما بسیار مدیون اوست و «باستر بزرگ» با پخش بخش‌هایی دیدنی از هنرنمایی‌هایش، قدم بزرگی در راه معرفی و نمایش استعداد ذاتی و خلاقیت‌های قابل تحسین او بر می‌دارد.

می‌دارد. فوتبال می‌توانست او و هم‌سلانش را از آن شرایط اسفناک رها کند و او از این فرصت به نحو احسن استفاده کرده است. فیلم با نمایش تصاویری آرشیوی از اوضاع آن روزهای آلمان‌ها و فوتبال بازی کردن نوجوانان، ما را با نریشن‌ها همراه می‌کند و علاوه بر نکات ورزشی، اطلاعات عمومی مخاطب را نیز ارتقاء می‌بخشد. این اطلاعات با ارزش، به ویژه آن‌جا که از تفاوت‌های یونانی‌ها و آلمانی‌ها سخن به میان می‌آید، جلب‌نظر می‌کند. آن‌جا که یونانی‌ها خود از خصوصیات اخلاقی و روحیات مردمان‌شان پرده بر می‌دارند و اعتراف می‌کنند که در مقایسه با آلمانی‌ها، به نظم و انضباط، اهمیت کمتری می‌دهند و دوست دارند کارها را به تعویق بیندازند. در چنین شرایطی مرد آلمانی به کشوری می‌آید که رئیس فدراسیونش تیم ملی فوتبال‌شان را به یک سیرک سبار تشبیه می‌کند. سیرکی که ریه‌گل وظیفه نظم دادن و شخصیت بخشیدن به آن را بر عهده گرفت و تیم را برای کسب بزرگترین پیروزی تاریخش در جام ملت‌های اروپا راهی پرتغال کرد. ریه‌گل با نادیده گرفتن تمامی ضعف‌ها و کمبودهای یونانی‌ها، تلاش کرد با تکیه بر برنامه‌ریزی دقیق و تاکتیک‌های فوتبالی، ماموریت تاریخی‌اش را به سرانجام برساند.

روش یونایتد ساخته‌ی مت هاجسون

مستند ورزشی «روش یونایتد»، محصول سال ۲۰۲۱ کشور انگلستان، به کارگردانی مت هاجسون است. فیلم از همان عنوان بندی ابتدایی با نریشن به روایت اریک کانتونا آغاز می‌شود. کانتونایی که می‌گوید این داستان من نیست؛ داستان ما است؛ داستان روح یک شهر. شهری کارگری با مردمانی سختکوش؛ شهر منچستر. شهری درست همانند شهر ماری. دو شهری که اریک کانتونا آن‌ها را به نوعی شبیه هم می‌داند و بهترین سال‌های زندگی‌اش را رقم زده‌اند. اریک کانتونا راوی اصلی فیلم است. در واقع کانتونا با آن صدا و چهره‌ی هنوز کاریزماتیکش، قهرمان اصلی فیلمی است که پر از قهرمان است. قهرمان‌هایی چون سر مت بازی و سر الکس فرگوسن. دو سرمربی اسطوره‌ای باشگاه که نقشی کلیدی در موفقیت‌ها و قهرمانی‌های منچستر یونایتد ایفا کرده‌اند. دو اسطوره‌ای که فلسفه‌ی یونایتد را شکل دادند. فلسفه‌ای که بر استفاده از بازیکنان جوان و تلاش فراوان برای کسب موفقیت متمرکز بود. یکی از جالب‌توجه‌ترین بخش‌های «روش یونایتد» به داستان ورود اریک کانتونا به شهر منچستر و چگونگی شکل‌گیری پادشاهی‌اش بر می‌گردد. داستانی به غایت جذاب، چه برای آن‌سان که دوران او ج کانتونا را به یاد دارند و چه برای جوانانی که تازه می‌خواهند او را بشناسند.

علاقه‌مندان به آثار مستند همیشه اثری در میان فیلم‌های مستند می‌یابند که از آن لذت ببرند، بیاموزند و آن را به خوبی به خاطر بسپارند. فیلم‌هایی که برخلاف آثار داستانی، گنجینه اطلاعات تماشاگر را افزوده و آموخته‌هایش را افزایش می‌دهند